

ÖSSZEGZÉS

2025/2026. évi Budapest Ösztöndíjprogramban résztvevő ösztöndíjas neve: Nagy Eszter, Tóth Viktória Ildikó (közös tanulmány)

Felsőoktatás intézmény neve: Nemzeti Közszerolálati Egyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem

Kutatási téma: A hajléktalan nők speciális szükségletei

Kutatás rövid bemutatása:

2025 szeptember és 2026 januárja között a Budapest Ösztöndíjprogram keretein belül végzünk kutatást a BMSZKI hajléktalanszállóin élő hajléktalan nők körében. Kutatásunk célja annak feltérképezése, hogy milyen speciális szükségletekkel rendelkeznek ezek a nők, illetve milyen segítő munkával, foglalkozásokkal, szemlélettel lehetne ezekre a szükségletekre megfelelően reflektálni, és ezeket hatékonyan kielégíteni. Amikor speciális szükségletekről beszélünk egy ilyen környezetben, elég hamar felmerül a biztonság kérdése, annak szinte minden aspektusa, legyen az a gazdasági, fizikai vagy mentális biztonság. Ezek természetesen összekapcsolódnak, hiszen a lakhatás megszűnésével növekszik a fizikai biztonság elvesztésének kockázata, ugyanúgy, ahogyan egy bántalmazó kapcsolat hozadékai – az erőszakon túl – a szociális elszigeteltség és a gazdasági kiszolgáltatottság, nem is beszélve mindezen traumák együttes hatásáról a mentális állapotra. Ennek fényében kutatásunk fő témája, hogy ez a biztonság napjainkban hogyan (nem) jelenik meg a hajléktalan nők esetében, illetve hogyan lehetne ezt a mindenre kiterjedő biztonságot növelni az életükben a jelenlegi lehetőségeikhez mérten, tehát a hajléktalanszállókon.

Kutatásunk célja, hogy ezt a témakört minél sokoldalúbban körbe tudjuk járni a szakemberek, de mindenekelőtt a hajléktalan nők bevonásával. Fontosnak tartottuk, hogy az ő narratívájuk jelenjen meg a legerőteljesebben – a szociális segítőik tudása mellett, akik szintén behatóan ismerik az ellátórendszer nehézségeit –, és célunk annak elősegítése, hogy az általunk kutatott társadalmi csoport tudja képviselni önmagát. Kutatásunkhoz azért választottunk kvalitatív módszereket, mivel kutatási témánk számos olyan területet érint, ami a többségi társadalomban többnyire tabu témának számít: kapcsolaton és családon belüli erőszak, mentális egészség, kiszolgáltatottság, és úgy amblokk a női témák (menstruáció, anyaság, abortusz, női hajléktalanság...). Ennek megfelelően végzünk résztvevői megfigyeléses kutatást, melynek keretein belül 3 hónapon át jelen vagyunk különböző hajléktalanszállókon, részt veszünk az ott megrendezett programokon, foglalkozásokon a lakókkal, megismerjük a szállók működését és az ott dolgozók feladatköröit, kihívásait. Ezzel a módszerrel olyan marginalizált, nehezebben vizsgálható társadalmi helyzeteket is körül tudunk járni, amelyek kimondhatatlanok (akár a retorziótól félve, akár a megélt traumák tükrében), vagy egyszerűen a benne élőknek annyira egyértelmű, hogy nem is verbalizálják azt. Ezt kiegészítésképpen pedig további interjúkat készítünk a hajléktalanszállók dolgozóival, illetve fókuszcsoporthoz beszélgetést szervezünk a hajléktalan nők részvételével.